

Examen Externe Verslaggeving 2 d.d. 10 januari 2017 Uitwerking en puntenverdeling

Opgave 1 (18 punten)

Vraag 1 (4 punten)

Bereken per 31 december 2015 de boekwaarden van de volgende balansposten:

- exploitatievergunning;
- tankstation, gesplitst per component;
- voorziening voor groot onderhoud.

Boekwaarde exploitatievergunning per 31 december 2015

Verkrijgingsprijs	100.000	
Afschrijving 2012 t/m 2015: $4 \times (100.000/25)$	<u>16.000</u>	(1/0)
Boekwaarde per 31 december 2015	84.000	

Boekwaarde tankstation per 31 december 2015

Tankstation totaal € 5.000.000 te verdelen in:

Component Ondergrond € 1.000.000; hierop wordt niet afgeschreven;

Component Overige bouwkosten € 4.000.000 af te schrijven in 25 jaar.

Boekwaarde per 31 december 2015

Ondergrond	1.000.000	(1/0)
Bouwkosten $4.000.000 -/ - 4/25 \times 4.000.000 =$	<u>3.360.000</u>	(1/0)
Boekwaarde per 31 december 2015	4.360.000	

Boekwaarde voorziening voor groot onderhoud per 31 december 2015

$4/5 \times € 600.000 = € 480.000$ (1/0)

Vraag 2 (3 punten)

Bespreek elk van de drie toegestane verwerkingswijzen met het oog op de meest gelijkmatige spreiding van kosten van groot onderhoud over achtereenvolgende jaren. U kunt ervan uitgaan dat de verwachte kosten van groot onderhoud gedurende 25 jaar steeds € 600.000 zullen bedragen en dat zij betrouwbaar zijn te schatten.

Kosten van groot onderhoud ineens ten laste van het resultaat

Het jaarresultaat wordt éénmaal in de vijf jaar belast met kosten van groot onderhoud ad € 600.000. Deze wijze van verwerking leidt tot een ongelijkmatige spreiding van kosten. (1/0)

Vormen van een voorziening groot onderhoud

Gedurende de jaren 1 tot en met 20 wordt tijdens onderhoudsintervallen van vijf jaar een voorziening opgebouwd. In de jaren 21 tot en met 25 vindt geen opbouw meer plaats; na afloop van de economische levensduur zal immers geen groot onderhoud meer plaatsvinden. Ook deze wijze van verwerking leidt tot een ongelijkmatige kostenspreiding. (1/0)

Toepassen van de componentenbenadering

Afschrijvingen van de component groot onderhoud zijn van jaar tot jaar gelijk. Met deze methode wordt de meest gelijkmatige verdeling van kosten groot onderhoud over achtereenvolgende jaren bereikt. (1/0)

Vraag 3 (5 punten)

Bereken voor T&R voor het tankstation de afschrijving over 2015 en de boekwaarde per 31 december 2015. Splits de afschrijving en de boekwaarde in de verschillende componenten.

Over de ondergrond ad € 1.000.000 wordt niet afgeschreven.

	<i>Groot onderhoud</i>	<i>Bouwkosten</i>	<i>Totaal</i>
Aanschaf 1-1-2012	600.000	3.400.000	4.000.000
Afschrijving 2012 t/m 2014: 3 x 20% resp. 3 x 4%	360.000	408.000	
Afschrijving 2015 20% resp.4%	<u>120.000</u>	<u>136.000</u>	<u>1.024.000</u>
Boekwaarde 31-12-2015	120.000	2.856.000	2.976.000

De boekwaarde van het tankstation bedraagt 2.976.000 + 1.000.000 = 3.976.000 **(1/0)**

Vraag 4 (6 punten)

Bereken per 31 december 2016 de boekwaarden van de volgende balansposten:

- tankstation, gesplitst op basis van de componentenmethode
- herwaarderingsreserve;
- overige reserves (onderdeel gerealiseerde herwaardering).

Het begrip actuele waarde wordt onder NL GAAP ingevuld door het toepassen van het BAW (actuele kostprijs, bedrijfswaarde of opbrengstwaarde).

De actuele waarde van grond en gebouwen wordt gewoonlijk vastgesteld door middel van een bepaling van de actuele kostprijs.

a. Tankstation

	<i>Totaal</i>	<i>Grond</i>	<i>Bouwkosten</i>	<i>Groot onderhoud</i>
1-1-2016	3.976.000	1.000.000	2.856.000	120.000
Herwaardering	<u>258.600</u>	<u>0</u>	<u>285.600</u>	<u>0</u>
	4.234.600	1.000.000	3.141.600	120.000
Afschrijving 2016	<u>(269.600)</u>	<u>0</u>	<u>(149.600)</u>	<u>(120.000)</u>
31-12-2016	3.992.000	1.000.000	2.992.000	0

Regel herwaardering 1 punt**Regel afschrijving 2 punten (2 x 1 punt)****b. Herwaarderingsreserve**

Ongerealiseerde herwaardering per 1-1-2016	285.600	(1/0 dwf)
Gerealiseerd in 2016: 149.600 – 136.000	<u>(13.600)</u>	(1/0)
Ongerealiseerde herwaardering per 31-12-2016	272.000	

c. Overige reserves

Gerealiseerde herwaardering 13.600 **(1/0 dwf)**

Opgave 2 (22 punten)

Vraag 1 (5 punten)

Motiveer aan de hand van de wettelijke criteria of Molendijk haar belang in Ouwehand voor de verwerking in haar jaarrekening terecht

- als deelneming beschouwt en
- waardeert tegen nettovermogenswaarde.

Ouwehand bv kwalificeert als een deelneming want het is

- kapitaalverschaffing voor eigen rekening;
- duurzaam verbonden;
- ten dienste van de eigen werkzaamheid. **(3 x 1/0)**

(Alternatief: weerlegbaar wettelijk vermoeden van deelneming bij 20% of meer kapitaalbelang **(2/0)**)

Waardering: nettovermogenswaarde, want Molendijk heeft 70%-belang, dus control (centrale leiding) en voor de waardering geldt invloed van betekenis (>20%) of overheersende zeggenschap: nettovermogenswaarde **(2/0)**

Vraag 2 (5 punten)

Bereken de goodwill die Molendijk op 31 december 2015 aan de verkopende aandeelhouders van Ouwehand heeft betaald bij de overname van het 70%-belang in Ouwehand.

Verkrijgingsprijs				750.000
Zichtbaar eigen vermogen			900.000	
Correctie gebouwen	(200.000)	(1/0)		
Correctie voorraden	60.000	(1/0)		
Garantievoorziening	(5.000)	(1/0)		
	(145.000)			
Belastingclaim 20%	<u>29.000</u>	(1/0)		
			(116.000)	
Nettovermogenswaarde			784.000	
Aandeel in NVW 70%				<u>548.800</u>
Betaalde goodwill				201.200

(Goodwill 1/0; ter afdekking van "vreemde" posten en 70%)

Vraag 3 (3 punten)

Beschrijf voor de jaarrekening **2016** van Molendijk de eventuele gevolgen van de gewijzigde wetgeving ten aanzien van de jaarrekeningverwerking van de in 2015 betaalde goodwill.

Er is sprake van een stelselwijziging. **(1/0)**

Molendijk kan deze wijziging retrospectief verwerken en de in 2015 betaalde goodwill alsnog activeren en stelselmatig afschrijven. **(1/0)**

Molendijk kan de wijziging ook prospectief behandelen en de in 2015 betaalde goodwill niet alsnog activeren. **(1/0)**

Vraag 4 (4 punten)

Beredeneer of – uitgaande van integrale consolidatie – een post Aandeel van derden in verband met het kapitaalbelang in Ouwehand voorkomt in de **geconsolideerde** balans per 31 december 2015 en in de **geconsolideerde** resultatenrekening over 2015 van Molendijk. Bereken – indien van toepassing – de hoogte van deze posten.

Per 31 december 2015 is Ouwehand integraal geconsolideerd, dus komt de post Aandeel derden in de geconsolideerde balans voor met een bedrag van 30% van 784.000 = 235.200 (dwf vraag 3). **(2/0)**

Per 31 december 2015 zijn nog geen resultaten van Ouwehand meegeconsolideerd, dus ontbreekt de post Aandeel derden in de geconsolideerde resultatenrekening. **(2/0)**

Vraag 5 (5 punten)

Bereken voor Molendijk het resultaat uit deelneming Ouwehand over 2016.

Winst Ouwehand			160.000
Lagere afschrijving gebouwen	10.000	(1/0)	
Hogere kostprijs verkopen	(20.000)	(1/0)	
Vrijval garantievoorziening	<u>5.000</u>	(1/0)	
	(5.000)		
Belastingclaim 20%	<u>1.000</u>	(1/0)	
			<u>(4.000)</u>
Aangepaste winst Ouwehand			156.000

Resultaat deelneming 70% x 156.000 = 109.200 **(1/0 ter afdekking van vreemde posten en 70%)**

Opgave 3 (16 punten)

Vraag 1 (3 punten)

Geef de journaalpost van de herwaardering van de machine WB per 1 januari 2013.

Machines (MVA) 15% x 40.000	6.000	
aan (ongerealiseerde) Herwaarderingsreserve		4.500
aan Voorziening latente belastingen		1.500

Structuur journaalpost 2/0; bedragen 1/0

Vraag 2 (3 punten)

Geef de journaalpost van de vennootschapsbelasting over 2013. Neem hierbij aan dat de overdruk vennootschapsbelasting uit hoofde van herwaardering ten laste van het eigen vermogen wordt gebracht.

Commercieel: belastinglast 25% van 68.500 = 17.125
Fiscaal: Te betalen belasting 25% van 80.000 = 20.000

Journaalpost:

Belastinglast (RR)	17.125	
Voorziening latente belastingen (B)	2.875	
Aan Te betalen belasting (B)		20.000

Per regel 1/0

Vraag 3 (10 punten)

Bepaal volgens de balansbenadering de stand van de belastinglatentie per 31 december 2013 en splits deze naar oorzaak. Geef aan of er sprake is van een actieve of passieve latentie.

Vennootschappelijke boekwaarde op basis actuele waarde:
 $50.000 -/ - 10.000 + 6.000 -/ - 11.500 = 34.500$ **(2/0)**

Vennootschappelijke boekwaarde op basis van historische kostprijs:
 $50.000 -/ - 2 \times 10.000 = 30.000$ **(2/0)**

Fiscale boekwaarde is nihil **(2/0)**

Voorziening latente belastingen in verband met herwaardering:
 $25\% \times (34.500 -/ - 30.000) = 1.125$ passief **(2/0)**

Voorziening latente belastingen in verband met andere afschrijving:
 $25\% \times (30.000 -/ - 0) = 7.500$ passief **(2/0)**

Opgave 4 (12 punten)

Vraag 1 (2 punten)

Geef een controleberekening van de eerste waardering (reële waarde), groot € 1.675.556, van de door Greenfield op 1 januari 2016 opgenomen lening.

Verdisconteerde aflossing hoofdsom: $2.000.000 \times 0,67556 =$	1.351.120	1 pt
Verdisconteerde rentebetalingen: $40.000 \times 8,11090$	<u>324.436</u>	1 pt
Eerste waardering lening	1.675.556	

Vraag 2 (1 punt)

Bereken de rentelast over deze lening die Greenfield in de winst-en-verliesrekening 2016 moet verantwoorden.

$$1.675.556 \text{ à } 4\% = 67.022$$

Vraag 3 (2 punten)

Bereken de boekwaarde van deze lening in de balans van Greenfield op 31 december 2016.

Eerste waardering per 1 januari 2016	1.675.556	
Oprenting: $1.675.556 \text{ à } 4\%$	67.022	1 pt
Betaalde rente: $2.000.000 \text{ à } 2\%$	<u>- 40.000</u>	1 pt
Amortisatiewaarde = boekwaarde per 31 december 2016	1.702.578	

Vraag 4 (3 punten; 1 pt per juiste boekingsregel)

Geef in de vorm van een journaalpost aan op welke wijze Greenfield de op 1 januari 2016 opgenomen obligatielening, bij waardering van de lening tegen nominale waarde, in haar jaarrekening 2016 moet verantwoorden.

Liquide middelen	1.650.000	
Disagio (overlopende activa)	350.000	
Aan Obligatielening (langlopende verplichting)		2.000.000

Vraag 5 (4 punten; 2 x 1 pt voor structuur jp, 2 x 1 pt voor bedrag)

Geef in de vorm van journaalposten aan op welke wijze Greenfield alle met de obligatielening samenhangende posten eind 2016 in haar jaarrekening 2016 moet verantwoorden.

Rentelasten $2.000.000 \text{ à } 2\%$	40.000	
Aan Liquide middelen		40.000
Rentelasten $350.000 / 10$	35.000	
Aan Disagio (overlopende activa)		35.000

Opgave 5 ECN jaarrekening 2015 (32 punten)

Vraag 1 (4 punten; 2 x 2 punten)

Geef voor deze veronderstelling twee door de RJ toegestane wijzen van balanspresentatie.

- 1 Projecten met een positief saldo opnemen in de geconsolideerde balans onder de vlottende activa, en wel als afzonderlijke post tussen de voorraden en de vorderingen. Projecten met een negatief saldo in de geconsolideerde balans opnemen onder de langlopende en/of kortlopende schulden, afhankelijk van de afwikkeltermijn.
- 2 Het (in dit geval: positieve) saldo van onderhanden projecten opnemen onder de vlottende activa als afzonderlijke post tussen voorraden en vorderingen. In de toelichting opnemen van een specificatie met daarin het totaal van onderhanden projecten met een positief saldo en die met een negatief saldo. **Indien opmerking over de toelichting ontbreekt 1 pt in mindering**

Vraag 2 (3 punten)

Geef een mogelijke reden waarom ECN de Voorziening **tariefverschillen EU-projecten**, eind 2015 groot € 1.203.000 afzonderlijk in de geconsolideerde balans per 31 december 2015 onder de voorzieningen opneemt en niet in mindering brengt op de post Onderhanden projecten onder de vlottende activa.

Gezien de achtergrond van deze voorziening (schatting van herziene en nog te herziene declaraties voor onderhanden projecten bij de EU) ziet ECN een mogelijke tariefaanpassing niet als een waardecorrectie. Daarentegen is sprake van een in rechte afdwingbare verplichting die in de toekomst waarschijnlijk zal leiden tot een uitstroom van middelen waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. **Het noemen van de verplichting is 3 pt**

Vraag 3 (3 punten)

Geef een controleberekening van de post Wijzigingen in onderhanden projecten en voorraad gereed product ad € -7.609.000 in de geconsolideerde winst- en verliesrekening 2015.

Onderhanden projecten in de geconsolideerde balans per	
- 31 december 2015	21.002
- 31 december 2014	<u>28.611</u>
	- 7.609

Vraag 4 (2 punten)

Beredeneer welk bestanddeel van de post Onderhanden projecten ten onrechte is meegenomen om te komen tot de uitkomst van de in vraag 3 bedoelde berekening.

De balanspost Onderhanden projecten bevat aftrekposten voor gedeclareerde termijnen. Voor de berekening van de post Wijzigingen in onderhanden projecten en voorraad gereed product zouden de gedeclareerde termijnen niet mogen worden meegenomen. De wijziging onderhanden projecten vormt namelijk een correctiepost op de bedrijfslasten die in 2015 zijn toegerekend aan projecten. Gedeclareerde termijnen behoren niet tot deze bedrijfslasten.

Vraag 5 (3 punten)

Beredeneer op welk punt de door ECN gehanteerde verwerking van kosten van decommissioning (ontmantelingskosten) afwijkt van de door de RJ voorgeschreven methode.

ECN vermeldt niets over de waardering van de voorziening en voegt aan de voorziening een inflatiecorrectie toe. Volgens de RJ dient de voorziening te worden gewaardeerd tegen contante waarde en opgerent met gebruikmaking van de destijds gekozen disconteringsvoet.

Vraag 6 (2 punten)

Plaats een kritische kanttekening bij de waarderingmethode van ontmantelingskosten **als actief** die ECN hanteert in de geconsolideerde jaarrekening. Betrek in uw antwoord het stelselmatigheidsprincipe.

ECN waardeert materiële vaste activa tegen vervaardigingsprijs; dit is op basis van historische kosten. ECN voegt hieraan toe de contante waarde van de geschatte uitgaven van ontmanteling die naar verwachting pas in de toekomst zullen worden gedaan. De waardering van materiële vaste activa omvat niet alleen de boekwaarde van uitgaven in het verleden, maar ook die van toekomstige uitgaven. Ondanks dat de RJ de door ECN gehanteerde verwerkingwijze van ontmantelingskosten toestaat, kan deze samenloop historische en toekomstige waarderingselementen worden gezien als niet gelijktijdig stelselmatig.

Vraag 7 (3 punten)

Beschrijf een door de RJ toegestane alternatieve methode voor het verwerken van ontmantelingskosten in verband met een herstelverplichting.

Uitgangspunt van ECN is dat de herstelverplichting ontstaat bij het neerzetten van de gebouwen. In die situatie staan de RJ ook toe om de kosten voor de afwikkeling van de herstelverplichting te verwerken via de opbouw van een voorziening gedurende de gebruiksduur van de gebouwen waarop de herstelverplichting betrekking heeft.

Vraag 8 (4 punten; 2 x 2 punten)

Geef twee mogelijke redenen waarom ECN de financiële gegevens van een aantal overige deelnemingen met overheersende zeggenschap niet in haar geconsolideerde jaarrekening meeconsolideert.

Consolidatie mag achterwege blijven indien sprake is van

1. in de consolidatie te betrekken maatschappijen waarvan de gezamenlijke betekenis te verwaarlozen is op het geheel (art. 2:407 lid 1a BW)
2. in de consolidatie te betrekken maatschappijen waarvan de nodige gegevens slechts tegen onevenredige kosten of met grote vertraging zijn te verkrijgen of te ramen (art. 2:407 lid 1b BW)

NB De beperking van de consolidatiekring op grond van art. 2:407 lid 1c BW inzake maatschappijen waarin het belang slechts wordt gehouden om het te vervreemden is hier niet van toepassing. Deze beperking geldt alleen voor die maatschappijen waarvan op moment van verkrijging al het voornemen bestaat om deze te vervreemden. Dit voornemen blijkt niet uit de geconsolideerde jaarrekening omdat daaruit niet blijkt dat deelnemingen met een voornemen tot vervreemding onder de vlottende activa zijn opgenomen.

Vraag 9 (5 punten)

Geef gemotiveerd twee mogelijke oorzaken voor de toename van de voorziening deelneming Sulphcatch B.V. in 2015.

Motivering

Volgens de grondslagen waardeert ECN deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde op nihil. Indien ECN instaat voor schulden van deze deelnemingen houdt ECN rekening met waardeverminderingen van eventuele vorderingen op desbetreffende deelnemingen en/of treft ECH een voorziening voor de door desbetreffende deelnemingen geleden verliezen dan wel voor verwachte betalingen voor de afwikkeling van verplichtingen van deze deelnemingen. **(1 pt)**

Oorzaken

De 100%-deelneming Sulphcatch B.V. lijkt op grond van de verstrekte gegevens in de geconsolideerde jaarrekening 2015 aan de kenmerken van een verlieslatende deelneming met een negatieve nettovermogenswaarde te voldoen. Mogelijke oorzaken voor een toename van de voorziening deelneming zijn derhalve de volgende:

- aandeel van ECN in het verlies van Sulphcatch in 2015 **(2 pt)**
- verwachte betalingen door ECN voor de afwikkeling van verplichtingen van Sulphcatch **(2 pt)**

Verondersteld wordt dat ECN instaat voor (toekomstige) schulden van Sulphcatch.

Vraag 10 (3 punten)

Geef een controleberekening van de in 2015 betaalde winstbelasting ad € 149.000.

Verschuldigde vennootschapsbelasting eind 2014	97
Belastingen resultaat gewone bedrijfsuitoefening	86
Verschuldigde vennootschapsbelasting eind 2015	<u>- 34</u>
Betaalde winstbelasting in 2015	149